Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 130/18
Luxemburg, 13 septembrie 2018

Presă și informare

Hotărârea în cauzele conexate C-54/17,
Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato („AGCM")/Wind Tre SpA,
și C-55/17, AGCM/Vodafone Italia Spa

Introducerea pe piață de carduri SIM care conțin servicii cu plată preinstalate și activate în prealabil constituie o practică comercială agresivă neloială atunci când consumatorii nu sunt informați în prealabil în acest sens

O asemenea conduită constituie în special o „vânzare nesolicitată" care poate fi sancționată de o altă autoritate națională decât cea prevăzută de dreptul Uniunii în materie de comunicații electronice

În 2012, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (autoritatea italiană pentru protecția concurenței și a pieței, „AGCM") a aplicat amenzi societăților Wind Telecomunicazioni (în prezent Wind Tre) și Vodafone Omnitel (în prezent Vodafone Italia) pentru comercializarea de carduri SIM (*Subscriber Identity Module*) pe care erau preinstalate și activate în prealabil servicii de navigare pe internet și de mesagerie vocală, cheltuielile de utilizare aferente fiind facturate utilizatorului în cazul în care acesta din urmă nu solicita în mod expres dezactivarea lor. AGCM reproșa celor două societăți că nu au informat în prealabil în mod adecvat consumatorii despre faptul că aceste servicii erau preinstalate și activate în prealabil și că erau prestate contra cost. Serviciul de navigare pe internet putea chiar determina conexiuni efectuate fără știrea utilizatorului, în special prin intermediul unor aplicații numite „*always on*" (activate permanent).

Sesizat de Wind Tre și de Vodafone Italia, Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional pentru Lazio, Italia) a anulat deciziile AGCM, declarând că asemenea sancțiuni țineau de competența unei alte autorități, Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Autoritatea de supraveghere a comunicațiilor, „AGCom").

Sesizat cu aceste cauze în apel, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia) a adresat întrebări preliminare plenului său. Prin intermediul unor hotărâri pronunțate în 2016, acesta a stabilit în prealabil că, potrivit dreptului italian, competența de a sancționa simpla încălcare a obligației de informare în sectorul comunicațiilor electronice aparține AGCom, în timp ce sancționarea unei „practici comerciale agresive în orice situație" (în special ca „vânzare nesolicitată") ține de competența AGCM, inclusiv în sectorul telecomunicațiilor electronice[1].

Consiglio di Stato solicită însă să se stabilească compatibilitatea cu dreptul Uniunii a acestei interpretări date de plen. Consiglio di Stato a decis astfel să adreseze întrebări preliminare cu privire la interpretarea, pe de o parte, a Directivei privind practicile comerciale neloiale[2] (care are obiectivul de a realiza un nivel ridicat de protecție a tuturor consumatorilor) și, pe de altă parte, a dreptului Uniunii în materie de comunicații electronice [mai precis, directiva-cadru[3] și Directiva

[1] Plenul Consiglio di Stato a luat în considerare procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor inițiată de Comisia Europeană împotriva Republicii Italiene pentru neîndeplinirea obligației de transpunere în sectorul comunicațiilor electronice a Directivei privind practicile comerciale neloiale.
[2] Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (JO 2005, L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).
[3] Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO 2002, L 108, p. 33, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 195), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 (JO 2009, L 337, p. 37, rectificare în JO 2013, L 241, p. 8).

privind serviciul universal[4] al căror scop este să asigure servicii de bună calitate accesibile publicului printr-o concurență și o ofertă efectivă, încredințând autorităților de reglementare naționale („ARN”) – în Italia, AGCom – sarcina de a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor în sectorul specific al comunicațiilor electronice]. În special, Consiglio di Stato adresează Curții întrebarea dacă comportamentul în discuție al operatorilor de telefonie poate fi calificat drept „vânzare nesolicitată” sau, mai larg, drept „practică comercială agresivă” în sensul Directivei privind practicile comerciale neloiale și dacă dreptul Uniunii în materie de comunicații electronice se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia o „vânzare nesolicitată” intră în domeniul de aplicare al Directivei privind practicile comerciale neloiale, cu consecința că ARN nu este competentă să sancționeze un asemenea comportament.

În hotărârea de astăzi, Curtea observă că solicitarea unui serviciu trebuie să constea într-o alegere liberă din partea consumatorului. Or, **atunci când consumatorul nu a fost informat nici despre costurile serviciilor și nici chiar despre preinstalarea și activarea lor prealabilă pe cardul SIM pe care l-a cumpărat** (aspect a cărui verificare revine instanței naționale), **nu se poate considera că acesta a ales în mod liber furnizarea unor astfel de servicii.** În această privință, este irelevant dacă utilizarea serviciilor a necesitat, în anumite cazuri, o acțiune conștientă din partea consumatorului. De asemenea, este irelevant faptul că respectivul consumator a avut posibilitatea de a solicita dezactivarea sau de a dezactiva el însuși aceste servicii, întrucât nu a fost informat în prealabil despre existența lor.

Curtea arată că, deși îi revine instanței naționale sarcina de a determina reacția tipică a consumatorului mediu, nu este evident că un cumpărător mediu de card SIM poate fi conștient despre faptul că acesta conține servicii preinstalate și activate în prealabil care pot genera costuri adiționale sau despre faptul că unele aplicații sau aparatul însuși se pot conecta fără știrea lui la internet și nici că are suficiente cunoștințe tehnice pentru a dezactiva aceste servicii sau aceste conexiuni automate de pe aparatul său.

Curtea concluzionează că, sub rezerva verificării de către instanța națională, **comportamente precum cele reproșate operatorilor de telefonie în discuție constituie o „vânzare nesolicitată”** și deci, potrivit Directivei privind practicile comerciale neloiale, o **practică neloială – și mai precis o practică agresivă – în orice situație.**

Pe de altă parte, Curtea constată **că nu există conflict între Directiva privind practicile comerciale neloiale și Directiva privind serviciul universal în ceea ce privește drepturile utilizatorilor finali.** Astfel, aceasta din urmă impune furnizorului de servicii de comunicații electronice să furnizeze anumite informații în contract, în timp ce prima reglementează aspecte particulare ale practicilor comerciale neloiale, precum „vânzarea nesolicitată”. Curtea declară în consecință că dreptul Uniunii nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia o „vânzare nesolicitată” trebuie apreciată prin prisma Directivei privind practicile comerciale neloiale, cu consecința că, potrivit acestei reglementări, ARN în sensul directivei-cadru nu este competentă să sancționeze un asemenea comportament.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

[4] Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva privind serviciul universal) (JO 2002, L 108, p. 51, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 213), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 (JO 2009, L 337, p. 11).